

Heather Bergdahl

Mötesanteckningar

Möte i arbetsgruppen för metod- och kvalitetsfrågor (MoK)

Datum och tid: 2021-05-19, kl. 09.00-11.30

Skype-möte

Närvarande:

Folke Carlsson (ordförande)	SCB
Susanne Holland	Socialstyrelsen
Anders Grönvall	Jordbruksverket
Fredrik Jonsson	Skolverket
Peter Abrahamsson	Försäkringskassan
Ingrid Pettersson	UKÄ
Pär Millstam	Arbetsmiljöverket
Jonas Dahlgren	SLU
Nasser Nuru Mahmud	Folkhälsomyndigheten
Henrik Petterson	Trafikanalys
Sebastian Constantino	Skogsstyrelsen
Niklas Notstrand	Energimyndigheten
Torbjörn Lindquist	Konjunkturinstitutet
Joakim Malmdin	SCB
Heather Bergdahl	SCB
Bodil Mortensson	SCB

Dagordning

1. Inledning

Folke hälsade alla välkommen. Dagordningen fastställdes med att Trafikanalys anmälde en övrig punkt. Föregående mötesanteckningar togs med de ändringar som kom från Socialstyrelsen och Trafikanalys.

Folke informerade om vad som händer inom systemet för den officiella statistiken (SOS)

Statistikchefsmötet har ägt rum i april där det diskuterades om läget med målbilden för den officiella statistiken.

Aktuell och användbar statistik: Här diskuterades översynen av statistikområden samt uppsnabbning av statistiken.

Lätt att hitta rätt: Bodil refererade till mötesanteckningarna från statistikchefsmötet där det berättas om arbetet med en rapport i frågan. Bodil skickar ut mötesanteckningarna från statistikchefsmötet till alla i MoK-gruppen.

Smart och säker datafångst: SCB:s nya organisation syftar till att datafångst ska stå mer i centrum och vara synkroniserad med regeringens datastrategi. Man arbetar även med DIGG.

Vi gör det bättre tillsammans: Här nämndes om arbetet med att dela SCB:s verksamhetsstöd (VST) med övriga SAM. SCB planerar att "spegla" den lösning som finns idag. Inom detta mål tittar man även på ett nytt kartverktyg. Man har även jobbat med öppna data och API:er om vilket det kommer en remiss inom kort.

Utöver målbilden är det på gång att Folkhälsomyndigheten blir statistikansvarig myndighet (SAM) med ansvar för ett nytt ämnesområde om Folkhälsa. Beslut väntas av regeringen under sommaren.

På gång inom SCB

SCB kommer göra en omorganisation 1 sept. Se power point fil.

En fråga ställdes om kommande placering av nuvarande verksamhet på RM-avdelningen. Stora delar hamnar på avdelningen för ekonomisk statistik och analys men till en del till även avdelningen för social statistik och analys. Folke slutar på SCB efter sommaren. Marie Haldorson kommer att ta över ordförandeskapet av MoK-gruppen.

2. Vad har hänt på myndigheterna sedan sist?

Folkhälsomyndigheten. Än dominerar pandemin arbetet, numera med vaccination där arbete sker tillsammans med E-hälsomyndigheten och DIGG om beviset. Det omfattar bl.a. tekniska och juridiska frågor. FHM kommer att granskas i november av EU:s expertgranskning.

UKÄ har ett stort pandemiuppdrag om påverkan på högskolan. Sökanden har ökat med än så länge ser de inte så många effekter på andra områden. En årsrapport är på gång där det tittas bl.a. på effekten på deltagandet på sommarkurserna.

Socialstyrelsen är fortsatt präglad av pandemin. I april redovisades ett regeringsuppdrag där myndigheten kartlagt rapporteringen av dödsfall kopplade till dödsfall i covid-19. Skillnader i mätningar har noterats såväl inom Sverige som internationellt mellan länder bl.a. p.g.a. olikheter i övervakningssystem och i hur frekvent man testar. För att studera mortalitet och total överdödlighet måste man invänta dödsorsaksstatistiken. Det finns önskemål om mer visualisering och webbplatsen har förbättrats i det avseende då man nu kan ta fram statistik på kommunnivå. Socialstyrelsen har också gjort en mobilanpassning av webbplatsen eftersom 75 %

surfar in på siten genom mobilen. Man har även sett över språk användningen för att öka tydligheten.

I mars publicerades preliminär statistik om dödsorsaker avseende andra halvåret 2020. Dessutom har olika analyser kopplade till covid-19 tagits fram, t.ex. väntetider i vården.

Läkemedelsregistret uppdateras nu månadsvis jämfört med årsvis tidigare, vilket blir klart i maj. Även patientregistret är nu tillgängligt per månad – internt och för beställningar. Det pågår arbete med automatiska kontroller av inkomna data för att kunna tillgängliggöra registerdata tidigare. Detta påverkar även den officiella statistiken samt uppsnabbning på sikt.

Jordbruksverket har flyttat till nya lokaler. Nya program för jordbrukarstöd tas fram inom EU med viss oro eftersom det gick mindre bra med förra programmet som fått mycket kritik. Nu står vi inför en ny programperiod och det har varit svårt att få fram info från register till statistiken. Vad gäller statistikenheten utgjorde 2020 ett stort insamlingsår. Nu publiceras resultat och mikrodata levereras till Eurostat. Övertagandet och den jordbruksekonomiska undersökningen från SCB fungerade bra. Annars påverkas inte statistikproduktionen av pandemin.

Skolverket genomför ett stort projekt för att digitalisera de nationella proven där det finns många juridiska frågor. I väntan på detta kommer den traditionella insamlingen via enkäter till skolorna att fortsätta av SCB. Skolverket håller på att utveckla ett datalager med bakgrundsvariabler som görs via en beställning från SCB.

Försäkringskassan. Peter arbetar med sjukpenningsstatistiken och tar över i MoK-gruppen efter Vedrana. FK har lanserat en ny statistiksida där en statistikdatabas ersätter Excel. Siten är tillgänglighetsanpassad även för mobiler och fungerar bra. Analysavdelningen kommer att omorganiseras där man går från tre chefer till en. Det kommer också att bildas en egen dataenhet.

Rapporter har lämnats till Socialdepartementet om hur sjukskrivningar har påverkats av Covid. Psykisk ohälsa inklusive stress ser ut att ha gått upp t.ex. inom vården och andra yrkesgrupper – förmodligen för de som inte har kunnat jobba hemifrån. Det är dock svårt att följa diagnosställningen. En analys kommer i juni.

Mycket data levereras om förmåner och ersättningar från FK till SCB gällande statistik som är under uppbyggnad om arbetsmarknadsstatus (BAS). Statistiken kommer att baseras bl.a. ifrån de nya månatliga skattedeclarationerna från arbetsgivare (AGI). Testkörningar sker under hösten. En rapport kommer ut om utvecklingsarbetet i slutet på maj.

Arbetsmiljöverket. Inte så mycket nytt jämfört med förra gången. Årsstatistik för arbetsskadorna kommer ut i juni. Corona påverkar statistiken för arbetsolyckor och särskilt för sjukdomar, mest inom vård och omsorgssektorn, så mycket så att man får göra om axlarna på grafer.

SLU. Fältarbetet har påverkats av pandemin då det inte finns samma tillgänglighet med flyg och tåg. Nästa vecka publiceras den officiella statistiken. Ett nytt datainsamlingsystem har installerats för fält – ett projekt som har drivits tillsammans med Skogsstyrelsen.

Trafikanalys. Efter mycket personalomsättning och tjänstledigheter har en ny statistiker rekryterats. Nyheter finns i publicerad statistik bl. a en för lastbils-, sjö- och kollektivtrafik. Undersökningen av lätta lastbilar som görs med stöd från EU-Grants blev uppskjutet ett år. Ett analysprojekt kommer att göras om innovation i godstransportsystemet där data från bl.a. SCB kommer att jämföras inom olika branscher. Koppling görs här till den nationella godstransportstrategin. Myndigheten har gjort och kommer att göra fördjupade analyser av påverkan från pandemin på transportsystem avseende resmönster och godsflöden.

Aktuellt är också ett projekt om grunddata görs tillsammans med Trafikverket. Det är till att börja en förstudie kring behov att ta fram en uppdragsbeskrivning för grunddata (registerdata om infrastruktur, trafikmätningar, passagerar- och godstransportdata). Ett samarbete sker också med SCB och Tillväxtverket avseende att använda mobildata i statistikproduktion, i strävan att presentera bättre statistik över resande och turism. Ett nordiskt samarbete undersöks också om lastbilsundersökningar utifrån mer registerdata, t.ex. från fordons styrsystem. I övrigt kommer statistikprocessen ses över för att effektivisera.

Skogsstyrelsen. Statistikgruppen är nu fulltalig. Det finns mycket i debatten just nu om skogen och om rättsfall i domstolar, bl.a. om biologisk mångfald och granbarkborren. Annars pågår en konsekvensanalys just nu vilken görs vart femte år.

Energimyndigheten. Myndigheten leder en energiomställning utan utsläpp osv., initierat hos EU där samverkan sker med Trafikanalys, Trafikverket och Naturvårdsverket. Vad gäller översyn av statistikområden kommer att föreslås flera statistikområden än dagens antal. Myndigheten ser behov av att belysa bl.a. infrastruktur inom energiområdet. En viktig fråga är vad som utgör ett slutligt observationsregister för en sekundärstatistikprodukt – något som diskuteras med SCB och Riksarkivet om. Statistikenheten har rekryterat fyra statistiker nyligen.

KI: Myndigheten har med hjälp av en extra fråga till industrin undersökt om hur de har påverkats av Corona. En ny fråga kom från EU-kommissionen till konjunkturbarometern som handlar om osäkerheten (till hushåll: Hur svårt är det att förutse den ekonomiska situationen?, och till företag: ”Hur svårt är det att bedöma företagssituationen?). Detta publiceras nästa vecka. KI har även tagit över EU-kommissionens fråga om investeringar som tidigare ställts i SCB:s investeringsenkät. Detta redovisas i november. Konjunkturbarometern har olika fokus på hösten och våren.

3. På gång...

a) SCB:s kvalitetsförklaring

Joakim inledde sin punkt med att förklara att en resa har gjorts sedan 2016 med kvalitetsföreskrifterna samt riktlinjer för officiell statistik. Utvärderingen har gjorts sedan 2017 baserad på kvalitetsbegreppet som utgår ifrån användarnas behov och statistikens ändamål samt till ändamålen tillhörande kvalitetskrav. Kvalitetsdeklarationerna har blivit mycket bättre med tid. Ibland är det svårt att formulera kvalitetskraven som följer av ändamålet men nog så viktigt för att kunna göra en utvärdering. Hur kan vi säga att vi lever upp till kvalitetskraven om dessa inte är formulerade eller förstådda?

SCB har tagit fram ett dokument som visar hur vi väljer att förhålla oss till ovanstående – SCB:s kvalitetsförklaring (se power point filen). De sex stegen kan ses som en förbättringscykel. Den kondenserade texten tar avstamp i vårt ansvar för officiell statistik och sammanfattar kvalitetsföreskrifterna. Den avser samtliga statistikprodukter oavsett finansiering och ansvar. Kvalitetsförklaringen kommer finnas i VST.

En fråga kom om kvalitetsförklaringen tillämpas när SCB gör uppdrag till andra SAM. SCB åtar sig att arbeta i samma anda i sina uppdrag till andra SAM. Vissa delar av kvalitetsförklaringen, exempelvis att formulera ändamålet i dialog med användarna av statistiken, handlar om SAM:s eget ansvar vilket SCB inte kan åta sig. I andra delar, exempelvis att utforma statistikproduktionen med hänsyn till de kvalitetskrav som följer av ändamålet, handlar det om att SCB i samförstånd kan vara ett stöd till andra SAM.

b) Översyn av statistikområden

Se power point fil.

c) Uppsnabbning av statistik

Frågan berör målbilden för den officiella statistiken och målet: *Aktuell och användbar statistik*. Här handlar det om att balansera aktualitet och tillförlitlighet. Frågan om uppsnabbning av statistik diskuterades vid föregående MoK-mötet utifrån behov under pandemin. Utöver att SCB tog fram en kontinuitetsplan för prioritering av statistikprodukter togs även fram en instruktion för dokumentation av Covid 19 och dess påverkan (skickas igen) samt att en utredning gjordes av begreppen ”temporär statistik” och ”statistik under uppbyggnad”.

MoK-gruppen fick i uppgift från Rådet att ta fram förslag på vad mer kan göras i den här frågan som togs upp vid rådets möte i oktober. En inledande diskussion hölls vid MoK-gruppen möte i feb 2021 utifrån ett exempel från Trafikanalys.

Följande inslag kom fram i diskussionen,

- Det vore bra med ett erfarenhetsutbyte mellan SAM vid en workshop.
- Relationen mellan beställningar av statistik och offentliggörande av officiell statistik behöver utredas.
- Handlar det om temporär statistik eller officiell statistik? Temporär statistik kanske kan bli officiell statistik?

- Vikten av att SAM kommer ut med statistik så att användarna inte börjar vända sig till andra källor.
- Hur mycket handlar det om relationen mellan preliminär statistik i relation till slutlig statistik, dvs. revideringar för vilka det finns SOS Riktlinjer? T.ex. kommer det att komma revideringar till följd av de nya statistiska enheter som tillämpas i företagsregistret.
- Hur tydliggöra revideringar i ett levande register som ständigt uppdateras bakåt i tiden när ny information blir tillgänglig? Ska man arbeta med frysta versioner?
- Hur vet man när information redan har lämnats in till staten och hur ska man få tillgång till sådan information, t.ex. vid regeringsuppdrag?
- Hur gör man prioriteringar av den statistik som är viktigast att få ut, t.ex. under en pandemi eller annan krissituation?
- Hur hanterar man skillnader mellan direktinsamlade data och registerdata när det handlar om samma målstorheter? Hur uppmärksammar man eventuella skevheter?

SCB tog på sig att organisera en workshop i frågan. Deltagarna i MoK-gruppen får gärna bidra med exempel för att stimulera diskussionen.

4. Förslag på ämnen och workshops framöver

Seminarier/workshops som ägt rum nyligen:

- Om EU:s expertgranskning med Jordbruksverket och Energimyndigheten som var med vid föregående granskning.
- Statistikforum
- En kurs i röjandekontroll – case-baserat

Kommande seminarier/workshops/utbildningar i år:

- Statistikproduktionsutbildning för nyanställda i november (ett omtag görs utifrån flera exempel från SAM)
- Webinarium med mättekniskt tema i juni
- Sommarskolan: Officiell statistik i en digital värld, 25 aug. Designa framtidens statistik.
- Om kvalitetsbegreppet i oktober
- Statistikforum i november

Nya förslag på ämnen:

- Imputeringar
- Nya statistiska enheter i företagsregistret
- Tillgång till privata data inklusive juridiska frågor.

Ytterligare förslag kan alltid skickas till SAMordning@scb.se.

5. Övriga frågor

Trafikanalys väckte frågan om behov av att dela erfarenheter inom SOS om standarder för elektronisk insamling. Myndigheten möts av nya utvecklingskostnader för webbinsamlingsverktyg vid varje ny upphandling

eftersom varje producent har äganderätter med sitt eget verktyg. Trafik-
analys upphandlar mycket av sin statistikproduktion. Kan vi dela med oss
av verktyg? Hur gör andra SAM när man byter producent?

Folke noterade frågan som vi får ta med för fortsatt diskussion.

6. Avslutning, nästa möte: 30 aug kl. 13-16.